

A NEB vizsgálta

A társadalmi tulajdon védelme az építőiparban

A szegedi népi ellenőrök egy hónapig vizsgálták, miképp védik a társadalmi tulajdont a Szegedi Magas- és Mélyépítőipari Vállalatnál, valamint a Csomép szak-szerelőipari szolgáltató leányvállalatnál. A tapasztalatokat a szegedi NEB tegnap, kedden tartott ülésén összegezte. A népi ellenőrök megállapították, hogy a vagyonvédelemmel kapcsolatos szabályozások megfelelnek a törvényes rendelkezéseknek. Am a leányvállalatokra érvényes számviteli központi rendelkezés nem biztosítja az anyagelszámolásnál a társadalmi tulajdon védelmét. A vizsgálat során feltárták: a leltározást nem minden esetben megfelelően készítették elő. Olyan személyeket biz-

tak meg a leltározó bizottság vezetésével, akik felkészültségüknek fogva erre a munkára nem alkalmasak. A népi ellenőrök mindkét vállalatnál jelentős leltárhányt találtak. Ennek részben az az oka, hogy a raktárosok szakmailag alkalmatlanok voltak munkakörük ellátására. Sajnos, a hiányért felelős személyek fegyelmi felelősségre vonása többször is elmaradt. Hiányosságokat találtak a bizonylati rend és okmány-fegyelem területén is. Általános gond, hogy az előírásokat nem mindig tartják be, a nyomtatványok kezelése esetenként szabálytalan. A megrendelők által adott építési és egyéb anyagokról nyilvántartást nem vezetnek és hiányos az anyagszámla-

tás. Az észrevételek között szerepel, hogy a kiselejtezett eszközöket nem mindig különítették el a használatban levőtől. A selejtezett tárgyak sorsa, útja nehezen követhető. A szemetet, hulladékanyagot sokszor együtt tárolják a használható anyagokkal. Mindkét vállalatnál hatékony a belső ellenőrzés, feltárja a hibákat. Azonban az intézkedések esetenként nem voltak eléggé következetesek, hatékonyak.

A szegedi vizsgálat, a megyei népi ellenőrzés tapasztalatszerzésének csak egy része, hiszen a társadalmi tulajdon védelmének helyzetét szinte az összes építőipari vállalatra kiterjesztve felméri.

Kiállítási napló

Törékeny remények

A három évvel ezelőtt díjazott munkákat is bemutatják Kecskeméten, az Erdei Ferenc Művelődési Központban, mely harmadszor ad otthont az *Országos Szilikátipari Formatervezési Triennálának*. Még szerencse, hogy Németh Olga nyers színű, sötétbarnával választékosan dekorált étkezőkészletét, Jegenyész János elegáns üvegcsoportját, Orosz Mária hófehér porcelánegyüttesét és Probstner János új formavilágot kereső kerámia szettjét is kiállították: a friss anyag mellett, így legalább — ha boltokban nem is — egy kiállítás zárójeles részében találkozhat velük az ember és elgondolkodhat például a magyar design zatonjairól, művészet-formakultúra-ipar és kereskedelem nehezen áttekinthető labirintusán.

Voltaképpen a triennálé céljai között szerepel a „*bel-földi és export árukinálataunk színvonalának emelése*”, a „*termelő üzemek számára a gyártásra alkalmas tervek választékának bővítése*”. Nemes célküldések, figyelemre méltó szándékok.

(Mintha kezemre játszott volna a szegedi Bartók Béla Művelődési Központ. Tegnapról látható az Amfora terítési bemutatója a Delta üzleteinek választéka alapján, kapcsolódva a *Terítve nyerhet!* versenyhez. Mondhatom, a kiállítás, a választék és a rendezés egyaránt elszomorító. Néhány NDK és NSZK-beli étkészlet, pár parádi metszett pohárgarnitúra, idejétmúlt, korszerűtlen kerámiaegyüttes vajmi kevés esélyt ad a változtatásra annak az igényesebb vásárlónak, akiért oly sokat imádkozunk. Hol vannak a hazai porcelángyárak, hol a kiképzett, az itthoni és külföldi bemutatókon díjakat arató iparművészek, a sikeres nullszériák, prototípusok?)

A kecskeméti szerepe mindezek ellenére felbecsülhetetlen értékű. A triennálé anyagát látva először mégis külföldi prospektusok, design-folyóiratok, áruházi katalógusok jutnak eszünkbe. Régi felismerés: *kis ország vagyunk ahhoz, hogy az élet bármiféle területén divatot diktáljunk*. Ebből következően bocsánatos bűn (?), ha jó helyről koppintanok honi tervezőművészeink.

Sőt, a kiállított tárgyak között sokakban szakad fel a sóhaj: *De jó lenne valamelyikhez hozzájutni!* Nem megvásárolni, nem üzletekben kosárba rakni, a pénz-tárban blokkoltatni és fizetni, nem, hanem valami úton-módon hozzájutni. Mert ma még szép vonalú, finoman díszített étkezési tárgyakra, pusztán az anyag áttetsző szépségét és a forma harmóniáját közvetítő üvegedényekre, nemes vonalú kerámiatárgyakra, tisztességes úton alig-alig lehet szert tenni. A megkövült szellemi és ipari háttér alkalmatlan a divatok gyors követésére, az új formák és dekorációk sorozatgyártására, nem is beszélve az oly régóta fékhatásként működő, az izlés mocsanását visszafogó vállalati szemléletről. Arról például, mely magyarázat szerint azért nincs dekoráció nélküli, sima porcelán „fehér áru”, díszítetlen kerámiatárgy, csiszolatlan és festetlen üvegedény, mert a befektetett *élőmunka sokszorosa építhető az árba*. Tehát néhány virággal, indával, idétlen motívummal díszített termék a „fehér áru” többszöröséért adható el. Pedig éppen a mostani kecskeméti sereg-szemle a bizonyíték arra, *tervezőművészeink tudnák a dolgukat*, ismerik az erősödő társadalmi igényeket és tisztában vannak a hazai technikai-technológiai háttérrel is. Olvasom a triennálé bevezetőjében, hogy „*A bíráló bizottság kedvezően értékeli, ha a pályaműhöz a kivitelező olyan értelmű hivatalos jegyzéket mellékel, amely a gyárhatóság kedvező voltát igazolja*.” Mindez valóban reményekre jogosíthat, a nagy tömegben gyártható szép és jó tárgyak környezetünk, mindennapjaink velejárói lehet(né)nek. En pesszimistább vagyok a szervezőknél. Örömmel láttam a „triennálé” címkével jegyzett, valóban *kamarakiállítás* anyagát, hiányolom azonban éppen a fent említett gyártási jegyzékek nyilvánosságát, hogy egyszer rákérdezhetnénk az üvegiparra, a porcelángyárakra, a kerámiaterméket előállító vállalatokra, hogy vajon miért nem veszik fel az eléjük dobott kesztyűt?

Az üveg-, porcelán- és kerámiatárgyakat szemlélve

két jól karakterizálható stílustörekvés fedezhető fel. Mindkettő alapvető indíttatása az anyagszerűség, a gyakorlati hasznosítás és az esztétikus megjelenés. Az egyik a *nosztalgia* jegyében fogant, a másikat a *korszerű formák transzponálása* inspirálja. Az előbbieket közlő szívesen látnánk *Jakabné Seregély Márta* (Hollóházi Porcelángyár) étkező-, teás-, kávé- és mokkaskészletét, amely az elegáns fehér színt, a szecessziós formaemlékeket és a korszerű gyártástechnológiát eredményesen szintetizálja. Hasonlóan sikeresnek ítélem *Erdei Sandornak*, a Salgótarjáni Üvegyár tervezőjének üveg-kehelykészletét. *Némethné Szonntag Éva* (Hollóházi Porcelángyár) németalföldi edénykultúrára utaló tárgyait. Az utóbbiak sorában érdekesek *Benedek Olga* áramvonalas vasalóra emlékeztető teáskannái, *Horváth László* delta formájú teás-és kávékészlete és *Szalay László* kerámia utcabútor-családjának elemei. Figyelmet érdemlőek *Bozsoki Ágnes* csikos és négyzethálós, finom vonalú kávékészletei, *Kékesiné Sipos Judit* aszimmetrikus, exkluzív ólomkrisztály kelyhei. Kevésnek találtam viszont a virágtartókat, vázákat, befőttesüvegeket, gyerek-és tároló edényeket — tehát a mindennapok „szürke” használati tárgyait. De boldog lennék, ha e *törékeny reményekből* három esztendő múlva, a negyedik országos szilikátipari triennálán egy töredék megvalósulna, a mostani tárgyakkal nem a tárlat egy külön részében, hanem az üzletek polcain találkozni.

Tandi Lajos

„Segít a dal”

Koncert a földrengéskárosultak megsegítésére

„Segít a dal” címmel öt sztaregyüttes koncertet ad november 11-én, hétfőn 19 órakor a Budapest Sportcsarnokban. A résztvevők a hangverseny teljes bevételét Peremarton és Berhida olyan idős lakosainak ajánlották fel, akik a földrengés során kárt szenvedtek.

A 100 Folk Celsius, a Hungária, az R—GO, a Dolly Roll és a Neoton Família egyaránt felőrás műsorral lép színpadra, s bemutatják azt az

Figurák és kottafejek

Születésnap délután Vántus Istvánnál

Először nem értettem, miért mondja magát ötvenedik születésnapján öregnek. Aztán lassan rá kellett jönnöm, mert vérbeli reneszánsz ember. Anynyi mindennel foglalkozik, kutat, töpreng, a megszerzett ismeretek dzsungelében oly szabadon röpteti fantáziáját, hogy közülük egyvel is elbajlódni bőséggel kitelnek az ötödik ikszre.

„Már ötéves koromban megmondtam, zeneszerző leszek.”

A Zeneakadémián végzős pályatársai közül Vántus István elsőnek kapott diplomát. Szabó Ferenc volt a tanára. Viski János kritikaképpen azt írta a jegyzőkönyvbe: kiforrott, egyéni a hangja esetleg akadályozni fogja a fejlődését.

„Ursten micsoda tévedés! Bár valami kétségtelenül lehetett benne...”

*

— *Pista! Pontosan huszonöt éve, 1960 őszén jöttél Szegedre. Vagyis életednek éppen a felét töltötted itt.*

— Nyugalomra áhítoztam, csendben hallgatni azokat a dolgokat, amelyek bennem szunnyadtak. Adódott más lehetőség is, mégsem bántam, hogy így döntöttem. Budapest után az ország legvonzóbb városa, erős értelmiségi rétegével, zenekedvelő táborával. Komponálni elvonulok Domaszék-re, annak határába, egy elhagyott iskolába, ahol még csicseregnek a madarak, zúgnak a falevelek, közel vagyok a természethez. Figyeld csak a metropolistokat! Mondjuk New Yorkot. Van zeneszerzője? Aki komponálni akar, kivonul a beton dzsungelből. Az én domaszéki csöndem egész világgal fölér, köszönet érte a helyi tanácsnak, a tévész vezetőinek.

— Szegedhez számtalan siker fűz. Kitüntettek Erkel-díjjal is. Egyebet ne említsek, két operáddal, A három vándorral és az Aranykoporsóval egyfajta iskolát, legalábbis státust teremtetél, a „város operaszerzőjének” sokfelé betöltetlen, különleges, hivatalból regisztrálhatatlan státusát.

— Mind a kettőt meg kellett írnom, ám a másodikhoz az első feltétlenül. A három vándorral fizettem meg a tanulópénzt, rengeteget okultam belőle. Alapvető színházi ismereteket sajátítottam el, megtanultam közlekedni a színházban. Fokról fokra kellett rájönnöm, mit kérhetek az énekesektől és mit nem, meddig tarthat egy színpadi szituáció, melyek a hangsúlyos dolgok és melyek az átkötő megoldások, mennyi idő szükséges a színpadon ahhoz, hogy valamely zekari effektusra reagálni lehessen, stb. Magyarán: dramaturgiát tanultam ember-szabásúan komponálni, mi-

képpen Verdi és Puccini. Ilyen szempontból az Aranykoporsó fölébe nőtt A három vándornak, s a következő opera még jobb lehet.

— Vagyis lesz harmadik?

— Feltétlenül, és ez a Stephanus Rex lesz. Temédek energiát öltem már bele, főleg történelmi, nyelvi tanulmányokat. Például: pontosan értem már a Halotti beszédet. Kiváló kutató egész sor középkori daltam-töredéket ástak föl, amelyek rengeteg mindent közölnek számomra. Miként az úgynevezett régi stílusú magyar népdalok is, ha azokat jól jegyezték le!

— Az operák alkalmi megmértése mellett ami mégiscsak rendszerebb: szimfonikus alkotásaid. Tapasztalni, egyre keresettebbek.

— Évek óta úgyszólván csak megrendelésre dolgozom. Itt a veszprémi kamarafesztivál, de a rádió is rendszeresen felveszi, a Zeneműkiadó megjeleníti darabjaimat. Most adtam kantátát a rádióknak, elfogadják, s érkezt az újabb rendelés kamaraműre, sőt, kilátásban egy nagy oratórium is. A Délép Zenebarátok Kórusa tanulja kis-oratóriumomat, a Fregmenta Bathorianát, rádióban hangzik majd el, aztán februárban szerzői estem lesz Budapesten, a Fészekben. Minap kellemes meglepetés ért. Szülőfalum, Vaja, az ottani Rákóczi Tsz kiadta az elnemesülések partitúráját, közösen a Zeneműkiadóval, finom papíron, díszes köntöben, címlapján a híres vajai kastélyal, ahol annak idején szövegezték a szatmári békét.

— Tanítasz a zeneművészeti főiskolán.

— Egyre kevesebb órászám, hiszen nagyon leköti a komponálás. Szeretek tanítani, azt is mondhatnám, jelenleg ez tart Szegeden. Nyugalom, békesség honol bent a főiskolán, jó minőségű szakmai munka folyik.

— Mintha kissé keserűs szájizzel mondanád. Csak ez tart Szegeden? És a színház?

— Azzal pillanatnyilag semmiféle kapcsolatom sincs.

— Nincs?

*

Lepedőnyi újságfelület kevés volna megtölteni, amivel a délutánt mulattuk Vántussal. Odaparancsolt a zongora mellé, elmagyarázta, miképpen is tanítja ő az összhangzattant, iniciálérájtót elemzett, őseiről beszélt. Még a sakktáblát is kibontottuk.

— Minden érdekel, ami a művelődéssel, a művészettel kapcsolatos. Történelem, pszichológia, genetika, sakk, napi politika. Nagyon drukkolok Gorbacsovnak. Talán neki sikerül megállítani, lelassítani az utóbbi időszak esztelen hajsztáját, ami az emberiség alapvető érdekei ellen gyorsult föl olyannyira.

A sakk és a zene összefüggéseiről kíváncsi érdekes dolgokat mond:

— Miután fölfedeztem az indiai zene lényegét, rájöttem, a sakk nem egyéb, mint zenejáték. A bábuk lépése disszonanciákat eredményez, melyeknek feloldása nem történhet másképpen, minthogy az egyik figura „lelép”. A matt nem más, mint feloldhatatlan disszonancia.

Boldog születésnapot, Vántus István!

Nikolényi István

Életmentő kitüntetése

Életmentésért járó kitüntetés átadására került sor tegnap, kedden délelőtt Szegeden a megyei tanács épületében.

Szabó Vilmos 15 éves szakiskolai tanuló, szegedi lakos ez év augusztus 15-én 17 órakor saját élete veszélyeztetésével a Siófok—Újhegyi strand előtti vízből kimentette a fuldokló Nagy Lajosné Koczán Ágnes debreceni lakost.

Szabó Vilmos horgászás közben arra lett figyelmes, hogy a tőle körülbelül 20 méterre vízbicikliző Nagy La-

josné vízbe ugrik és segítségért kiált. Látta, hogy a segélykiáltásokra a férj is a vízbe vetette magát, de nem bukkant fel. Szabó Vilmos ekkor vízbe ugrott és a még mindig fuldokló nőt kivontatta a vízbe, a partra. A férfi életét sajnos már az oda érkező mentősek sem tudták megmenteni.

Szabó Vilmost a mentés során tanúsított bátor és hősiességéért Életmentő Emlékéremmel tüntették ki, melyet Kassai János, a Somogyi Megyei Tanács vbtikára adott át.

Számítástechnikai program-börze Szegeden

Az MTESZ Csongrád megyei Szervezete, a Szegedi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Koordinációs Bizottsága, a Számítástechnika Alkalmazási Vállalat szoftver találkozó rendezett Szegeden, a Technika. Házában. A számítástechnikai program-börzéjére, a kétnapos tanácskozással több mint kétszáz szakember érkezett az ország különböző vállalataitól, de a hazaiakon kívüli lengyel, angol és szovjet programozók is részt vettek. A mini számítógéprendszer programjait ismertető, népszerűítő találkozóknak már hagyománya van. Az idén Budapesten, Miskolcon és Pécsen tartak randevút egymásnak a programkészítéssel foglalkozó matematikusok. Ezeken a találkozókon nemcsak a professzionális

számítástechnikai intézmények, hanem a számítástechnikai alkalmazó vállalatok is tartottak beszámolókat a mini számítógéprendszer működésének eddigi eredményeiről. A kétnapos szegedi rendezvény alkalmat ad arra, hogy bemutassák az MSZR számítógépcsalád új szovjet tagját, az SZM 1420-at, amelyet a Délép működtet először Szegeden. A szakmai előadások mellett mód nyílt közvetlen tapasztalatcserekre a gyártók, kereskedők és az alkalmazók, felhasználók között. Szó volt arról is, hogy a számítástechnikai programokat érdemesebb megvenni, mint újakat kifejleszteni. Az ismételt fejlesztések az energiákat szétfor-ságosolják, sokkal gazdaságosabb a már elkészült szoftverek hatékony alkalmazása.